

μυριούχους, ἧτις οὐδέποτε ἐλήσμωνήσε, πρέπει νὰ τὸ δολογησώμεν, ὅ,τι ὀφείλει εἰς τὴν φιλοξενίαν τῶν Μασσαλιωτῶν.

[Petit-Marseillais.] **

ΑΔΑΜΑΝΤΩΡΥΧΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣ. ΑΦΡΙΚΗΣ

Ἐπ' ἐσχάτων ἐξεδόθη βιβλίον ἐπιγραφόμενον «Τέσσαρα ἔτη ἐν Ἀφρικῇ» (Vier Jahre in Afrika 1871-75), ἐν ᾧ ὁ συγγραφεὺς διηγείται τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὰ συμβάντα του ἐν τοῖς περιήτοις ἀδαμαντωρυχείοις τῆς μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς. Ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου ἐραυζόμεθα ἀποσπάσματα τινὰ περίεργα.

Σκοπὸς τῆς ὁδοιπορίας του ἦτο ἡ πολιχὴν Πνήλ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Βαάλ, ἔνθα πέρυσι μόλις εὐρέθησαν κατὰ πρῶτον ἀδάμαντες. Μετέβαινον δὲ ἐκ τῆς πόλεως Κάπ διὰ λεωφορείου, ἐν ᾧ ἐκάθητο συμπεπιεσμένοι δώδεκα ἄνθρωποι ἐπὶ δώδεκα ὄλας ἡμέρας.

Μετ' οὐ πολὺ ἔνδεκα λεύγας ἐκείθεν πρὸς τὸ μεσημβρινοδυτικὸν ἀνεκάλυψαν νέους τόπους ἀδαμαντοφόρους, πρὸς οὓς διευθύνθησαν οἱ τοὺς ἀδάμαντας ἀναζητοῦντες. Μεταξὺ δὲ τῶν τότε συνοικισθειῶν πόλεων μνείας ἀξία εἶνε ἡ Κιμβερλέη, ἧς οἱ κάτοικοι ἐν διαστήματι πέντε ἑβδομάδων συνεποσώθησαν ἀπὸ ἑκατὸν εἰς πεντακισχιλίους. Ἐνταῦθα ἠρουνήθησαν περὶ τὰ 700 φράγκα (elains), ἔχοντα ἕκαστον ἕκτασιν 30 ποδῶν τετραγωνικῶν καὶ τιμώμενα κατὰ τὸν πλοῦτον ὃν περιεῖχον 2,000 μέχρι 50,000 μάρκων, ἕκαστου μάρκου ἰσοδυναμοῦντος πρὸς φράγκον 4 καὶ 0,25. Οἱ λάκκοι δὲ οὗτοι πολλάκις εἶχον 200 ποδῶν βάθος, διότι καὶ εἰς τοιοῦτον βάθος ἀνευρίσκονται πολύτιμοι λίθοι. Ἦτο δὲ ἡ ἐργασία τὰ μάλιστα κοπιώδης.

«Εἰς τοὺς βαθεῖς καὶ ἀσκιάστους ἐκείνους λάκκους, λέγει ὁ συγγραφεὺς Ἐρνέστος Βέμπερ, ὁ ἥλιος καίει φοβερά· οὐδὲ ἔχνος αὔρας δροσερᾶς· νομίζεις ὅτι εἶσαι ἐν καιομένῃ καμίνῳ. Ἐν ᾧ δὲ ὁ ἐργάτης μεταχειρίζεται τὴν σακπᾶνν ἢ τὸ πτυάριον ὁ ἰδρὸς καταρρέει ποταμῶδον καθ' ὄλον του τὸ σῶμα. Πλὴν δὲ τοῦ κόπου τούτου προσθέσατε ὅτι ὁ ἐργάτης διαμένει ἐντὸς σκηνῶν στενῶν καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου προσβαλλομένων, ἐστερημένος πάσης οἰκιακῆς περιποιήσεως καὶ κάκιστα τρεφόμενος. Ἄλλ' ἡ ἐλπίς τοῦ κέρδους ἐνδυναμώνει τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ εὐρήματα τοῦ γείτονος τρέφουσι καὶ ἐνισχύουσι τὰς ἐλπίδας καὶ τὰ ἐνεύρα σας.»

Διάφορος δὲ εἶνε ὁ πλοῦτος τῶν λάκκων. Καί τινες μὲν ἦσαν τόσον παραγωγοί, ὥστε οἱ κτήτορες αὐτῶν ἐπλούτησαν μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας, τινὲς δὲ τόσον ὀλίγους ἀδάμαντας παρήγον, ὥστε οἱ κτήτορες αὐτῶν μόλις ἐκέρδιζον τὸν ἐπιούσιον.

Ἀπὸ τοῦ 1874 μέχρι τοῦ 1875 ἐβελτιώθη ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων ἐν Κιμβερλέη. Ἐν

ᾧ πρότερον κατώκου ἐν ἀμαξίοις, ἔπειτα ἔστησαν σκηνὰς καὶ βαθμηδὸν ὠκοδόμησαν καὶ οἰκίαν ξυλινὴν μετὰ κηπαρίου. Μετ' ὀλίγον προσετέθησαν καὶ ἄλλαι οἰκίαι κομισθεῖσαι ἔτοιμαὶ ἐξ Ἀμερικῆς καὶ Νορβηγίας, ὧν αἱ σανίδες ἦσαν ἠριθμημέναι, ὥστε εὐκόλως συνηρμίζοντο. Ἐτιμῶντο δὲ 50 μέχρι 500 λιρῶν στερλινῶν ἕκαστη κατὰ τὰς διαστάσεις αὐτῶν. Ἐκομισθησαν δὲ καὶ σιδηραὶ οἰκίαι ἐπικαλυπτόμεναι διὰ σανίδων. Τοσοῦτον δ' εὐωδούντο αἱ ἐργασίαι, ὥστε οἱ ἐργάται διὰ κοινοῦ ἐράνου συνέστησαν ἀναγνωστήριον περιέχον τὰ ἀριστα τῶν ἀγγλικῶν περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων, ἐν ᾧ ἐτελοῦντο ἐνίοτε χοροὶ καὶ ἔσπεριναί συναναστροφαί.

Ἄλλ' ἡ χαρίεσσα αὕτη εἰκὼν εἶχε καὶ τὰς σκιὰς τῆς. Ἦτο δύσκολον ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνατον νὰ ἐργασθῆ τις μόνος ἐν τῷ λάκκῳ· ἔπρεπε νὰ ἔχη καὶ βοηθόν. Ὅθεν οἱ Κάφοροι οὓς παρελάμβανον ὡς βοηθοὺς ἔσπευδον νὰ φύγωσι τυχούσης εὐκαιρίας· ἐκ δὲ τῆς αἰφνιδίας φυγῆς τῶν ἐνόου παρευθὺς οἱ ἐργάται ὅτι οἱ φυγόντες εὔρον χονδρὸν τινὰ ἀδάμαντα. Ἐπειτα δὲ αἱ κλοπαὶ τρόπον τινὰ ἐνεθαρρύνοντο ὑπὸ τῶν κητόρων, οἵτινες εἶχον ἐπίτηδες πράκτορας ἵνα ἀγοράζωσι τοὺς κλοπιμαίους ἀδάμαντας. Εἰς τοὺς πράκτορας τούτους οἱ κύριοί των ἔδιδον λάκκους οὐδεμίαν μὲν ἔχοντας ἀξίαν, ἀλλὰ μόνον δίδοντας εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τοῦ μετέρχεσθαι τὸ ἐμπόριον τῶν ἀδαμάντων. Τὴν δ' ἐσπέραν μετὰ τὸ πέραν τῆς ἐργασίας ἔφερον τοὺς κλοπιμαίους ἀδάμαντας εἰς τοὺς κυρίους των καὶ πάραυτα τοὺς ἐπώλουν. Εἰσπράττοντο δὲ καθ' ἑβδομάδα ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν κλοπιμαίων τούτων ἀδαμάντων δεκακισχιλίας λίραι στερλιναι (250,000 φράγκων). Ἄλλ' ἡ πληθὺς αὕτη τῶν ἀδαμάντων ἐξ ἀνάγκης ἔγεινεν αἰτία νὰ ὑποτιμηθῶσιν αἱ τιμαὶ αὐτῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ τοσοῦτον, ὥστε οἱ τοὺς ἀδάμαντας ἀναζητοῦντες καταλιπόντες τοὺς λάκκους των ἐπορεύθησαν εἰς ἀνεύρεσιν χρυσορυχείων, τούτου δ' ἕνεκα καὶ αἱ οἰκίαι καὶ τὰ ἐπιπλάτων κτλ. ἀπώλεσαν τὴν ἀξίαν των διότι οὐδεὶς ἤθελε νὰ τὰγοράσῃ.

Κατὰ τοὺς εὐτυχεῖς χρόνους ἕκαστον ἀτύμπλον ἀποπλέον εἰς Ἀγγλίαν ἐκόμιζε 15—20 λίτρας ἀδαμάντων, ἕκαστου ἡμιχιλιογράμμου ἰσοδυναμοῦτος πρὸς 3,300 καράτια! Τότε δὲ πάντες ὁμοῦ οἱ λάκκοι παρῆγον κατὰ μῆνα 320,000 λιρ. στερλ., ὃ ἔστι 11,000 περίπου τὴν ἡμέραν (290,000 φρ.). Ἀλλὰ τῷ 1874 ἀδάμαξ ζωπρὸς τὸ χρῶμα καὶ διαυγῆς, καὶ τοι ὀλίγον ὑποκίτρινος, ἔλκων 80 καράτια, ἐπωλεῖτο μόλις 240 λιρ. στερλ. (6,000 φρ.), ἐν ᾧ πρὸ τεσσάρων ἐτῶν εὐκολώτατα εὐρίσκεν ἀγοραστὰς πρὸς 3,000 λίρας (75,000 φρ.)

**

Αἱ πλείσται τῶν ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρέσεων ὀρεῖλονται εἰς ὄλωσ τυχαιὰ περιστατικά.

Ἐκ τυχαίων περιστατικῶν ὠρμήθησαν ὁ μὲν Γαλλοῦτος ὅπως ἀνακαλύψῃ τὸν ἰσοχρονισμόν τοῦ ἐκκρεμοῦς, ὁ δὲ Γαλβάνης τὴν φυσικὴν ἐκείνην δύναμιν, ἥτις βραδύτερον γαλβανισμὸς ἐκλήθη. Κατὰ τύχην ὡσαύτως, ἐν ᾧ κατέγραφεν ἐπὶ λιθίνῃς πλακῶς, ἔλλειψει χάρτου, ἃ παρέδιδε πρὸς πύλιν ἐνδύματα, ὁ ἐκ Μονάχου Σενεφέλδερ, ἐπενόησε, ἐν ἔτει 1808, τὴν λιθογραφίαν. Ἐπίσης εἰς ὅλως τυχαῖον περιστατικὸν ἀφείλεται καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Λιππερσχεύ ἐφεύρεσις τῶν προσεγγιζουσῶν διοπτρῶν (lunettes d'approche), καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐκ τῆς μηλέας πτώσιν τοῦ μήλου τὸ σύστημα τοῦ Νεύτωνος.

Μικραὶ μηχαναὶ

ΕΝ Τῃ ΠΑΡΙΣΙΝῃ, ΕΚΘΕΣΕΙ

Ἐκπλήσσειται τις εἰσερχόμενος εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς παρισιανῆς ἐκθέσεως ἔνθα λειτουργοῦσιν αἱ διάφοροι μικραὶ ἀτμοκίνητοι μηχαναὶ αἱ ἐπαρκοῦσαι εἰς τὰς καθημερινὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου.

Τὰ μικρὰ ταῦτα μηχανήματα προκαλοῦσι περιεργότερον τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ ἢ οἱ μεγάλοι ἀτμοκίνητοι ὄγκοι οἱ μεγαλοπρεπῶς ἀναπαύμενοι ὀλίγον ἀπωτέρω.

Βλέπει τις ἐκεῖ μηχανὰς βράψιματος, σιδηρώματος, μηχανὰς αἰτινες βράπτουσι τὰ ὑποδήματα, κατασκευάζουσι πύλους, διαχωρίζουσι τὰς σόχας, κατασκευάζουσι ἀλύσεις, χειρόκτια, ὑποδήματα, κόπτουσι βελόνας, καρφίτσας κτλ.

Ἡ περιεργότερα μηχανὴ εἶναι ἡ κατασκευάζουσα τοὺς ὀρειχαλκίους κρεμαστῆρας ἀφ' ὧν ἀναρτῶνται εἰς τοὺς τοίχους αἱ λυχνίαι. Θέτουσι τεμάχιον ὀρειχάλκου εἰς τὴν μηχανὴν ἥτις τὸ λαμβάνει καὶ στρέφουσα αὐτὸ κατὰ τὰς δύο ἄκρας τὰς συμπλέκει καὶ παρουσιάζει ἀκολούθως ἕτοιμον τὴν ἐργασίαν. Τὸ κοινὸν χειροκροτεῖ.

Περίεργος ἐπίσης μηχανὴ εἶναι καὶ ἡ τῶν καρροβελονῶν θέτουσιν εἰς τὴν μηχανὴν σύρματι καὶ ὡς διὰ μαγείας ἀκολούθως ἐξέρχονται ἑκατὸν καὶ πλείοτερα καρφίτσαι. Ἡ μηχανὴ αὕτη κόπτει τὸ σύρμα, τὸ ἀκονίζει εἰς τὰ ἄκρα, σχηματίζει τὴν κεφαλὴν δι' ἐνὸς κτυπήματος, καὶ περᾶ τὰς βελόνας εἰς τὸν χάρτην.

Παρέκει ἴσσταται μηχανὴ δι' ἧς μεταγγίζεται ἀπὸ ἀγγείου εἰς ἀγγεῖον ὁ οἶνος ἑτέρα μηχανὴ βουλῶνει τὰς μοτιλίαις, καὶ ἄλλη κατόπιν τὰς ξηβουλῶνει ἑτέρα μηχανὴ ὀλίγον ἀπωτέρω προετοιμάζει καὶ κατασκευάζει τὰ πώματα.

Ὅτι ὅμως διασιδιάζει τοὺς θεατὰς εἶναι ἡ πρίον δι' ἧς κατασκευάζονται διάφορα καλλιτεχνήματα. Τίθεται πρὸ τοῦ πρίονος τεμάχιον ξύλου χονδροῦ ὡς ὠδὸν ὄρνιθος. Ὁ πρίον εἰσδύει εἰς τὸ ἐσωτερικόν, διατρέχει πλειστάκις τὸ σῶμα τοῦ ξύλου καὶ κατὰ διαφόρους διευθύν-

σεις, μεθ' ὃ παρουσιάζονται ὅ ἢ 6 τεμάχια ἔχοντα διάφορον σχῆμα τὸ μὲν εἶναι ἀνάκλιτρον, ἕτερον τράπεζα, καὶ ἄλλο κάθισμα κτλ. Ἀπαντα ταῦτα τὰ τεμάχια συναρμολογούμενα παρουσιάζουσιν ἐν ἰδιαίτερον σχῆμα, ἐν τραπέζιον λ. γ., ἐν ἀνάκλιτρον κτλ. καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ ἐν εἶδος ἐκ τῶν λεγομένων παιγνιδίων τῆς ὑπομονῆς. Πωλεῖται ἀντὶ 1 ½ φράγκου, ἀλλ' ἡ τιμὴ του ἐθεωρεῖτο ὑπερβολικὴ.

Περίεργος ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ κατασκευάζουσα τὰς χαρτίνοὺς σακκούλας (τῶν παντοπωλῶν κτλ.) μηχανή. Θέτουσι πρὸ τῆς μηχανῆς ταύτης κύλινδρον χάρτου ἄρχεται ἡ ἐργασία ὁ χάρτης κόπτεται, τίθεται ἡ κόλλα, συγκολλῶνται τὰ μέρη καὶ μετ' ὀλίγον ἐξέρχονται ἕτοιμα τὰ σακκίδια.

Κομψότατα βαγόνια ἑκατοστομέτρων τινῶν κινουνται διὰ συστήματος μικροσκοπικῶν τινῶν ἀτμομηχανῶν λειτουργουσῶν μετ' ἀξιοθαυμάστου ἀκριβείας. Ἐρχόμεθα εἰς τὰς πλεκτικὰς μηχανὰς, τὰς ξαντικὰς κτλ. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον κατατάσσομεν καὶ μικρὰν τινα μηχανὴν ἀξίαν ἰδιαίτερας προσοχῆς. Εἶναι ἡ παγκόσμιος πλέκτρια. Κατασκευάζει κάλτσαις, ἐσώβρακα, δαντέλλες κτλ. Εἶναι ἠθασυρὸς ἀνεκτίμητος διὰ τὰς μητέρας.

Ἡ ἐπομένη σημείωσις εὐμενῶς ἐχορηγήθη ἡμῖν ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις διευθύνσεως τοῦ Σιδηροδρόμου. Σ. τ. Δ.

ΚΙΝΗΣΙΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

διὰ τοῦ σιδηροδρόμου μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

[Ἦρξατο τῶν ἐργασιῶν τοῦ τῆ 1 Μαρτίου 1869, ἡγοράσθη δὲ τῆ 20 Δεκεμβρίου 1873 ὑπὸ τῆς «Τραπεζίης τῆς Βιομηχανικῆς Πίστεως τῆς Ἑλλάδος» καὶ ἄλλων ἐλλήνων κεφαλαίουχων.]

Ἀθηνῶν καὶ Φαλήρου

1869.— 665 834

1870.— 817 875

1871.— 798 724

1872.— 841 487

1873.— 1 003 696

Ἀθηνῶν

Φαλήρου

1874.— 969 112 . . . . . 473 940

1875.— 1 081 239 . . . . . 220 170

1876.— 1 098 418 . . . . . 226 225

1877.— 985 506α 206 900β

α-ἐξ ὧν Α' θέσ. 59 420 β-ἐξ ὧν Α' θέσ. 92 125

Β' » 274 446

Β' » 414 775

Γ' » 654 640

Αἱ Γνωμαὶ τοῦ Δε-λα-Ροσφουκῶ, περὶ ὧν μετὰ τινος ὑπερβολῆς κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἐθεβαίου ὁ Βολταίρος ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει μὴ εἰς ἐξέρων ταύτας ἐκ στήθους, εἰσὶν ἐν τῶν ἀξιολογοτάτων μνημείων τῶν ἡθῶν καὶ τῶν γραμμάτων τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἤχημαξεν ὁ συγγραφεὺς. Ὁ Φραγκίσκος ὁ Ε', δούξ Δε-λα-Ροσφουκῶ, πρίγκιψ τοῦ Μαρσιλλίαν, γεννηθεὶς τῇ 1613 καὶ ἀποθανὼν τῇ 1680, ἐζησεν ἐν ἐποχῇ κρισίμῃ καθ' ἣν τὰ γαλλικὰ ἦθη ἦσαν ἔκλυτα καὶ ὁ ἐθνικὸς βίος ὑφίστατο εἶδος τι ζυμώσεως. Ἡ ἰσχὺς τῶν ἀρχόντων σχεδὸν τέλειον κατασυντριβεῖσα ἐπὶ τοῦ καρδινάλιου Ρισελιέ, μετὰ τὸν θάνατον τούτου, ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας Ἀννης τῆς Αὐστριακῆς, ἀνεκύψε μικρὸν καὶ ἐ-